ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МУСТАФАЄВА СЕВІЛЯ РІСМАНІВНА

УДК 336.77.067.21

ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук

Одеса - 2015

Дисертація є рукопис.

Робота виконана в РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
АБДУЛЛАЄВ Раєт Алядінович
РВНЗ "Кримський інженерно-педагогічний університет", завідувач кафедри обліку і аудиту.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент
ЯЗЛЮК Борис Олегович,
Тернопільський національний економічний університет, професор кафедри економіки та менеджменту природокористування;

доктор економічних наук, доцент
ЛАЗАРЕНКО Дмитро Олександрович,
Донбаський державний педагогічний університет, завідувач кафедри обліку і аудиту.

Захист відбудеться "27" березня 2015 р. о 10:00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.088.05 у Одеській національній академії харчових технологій за адресою: 65039, м. Одеса, вул. Канатна, 112.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Одеської національної академії харчових технологій за адресою: 65039, м. Одеса, вул. Канатна, 112.

Автореферат розісланий "25" лютого 2015 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради А.Г. Богатов

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах розвитку ринкових відносин вітчизняні підприємства технічного забезпечення аграрного сектору функціонують у складній економічній ситуації. Якість, технічний рівень, надійність і сервіс вітчизняної сільськогосподарської техніки були і залишаються стратегічним завданням для галузі сільськогосподарського машинобудування і технічного сервісу України. Загострюється ситуація і посиленням конкуренції з боку іноземних виробників, техніка яких за останні роки, практично витіснила вітчизняну. Боротьба машинобудівних підприємств за ринки збуту своєї продукції є основним вирішальним фактором в сучасній системі господарювання, а підвищення конкурентоспроможності підприємств на внутрішніх і зовнішніх ринках є запорукою економічної безпеки держави. Змінилася структура ринку сільськогосподарської техніки, що вимагає нових підходів до формування системи технічного забезпечення аграрного виробництва.

Розвитку теоретичних і практичних аспектів формування ринку системи технічного забезпечення аграрного сектору і питань конкурентоспроможності підприємств сільськогосподарського машинобудування присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників, таких як: Абдуллаєва Р.А., Білоусько Я.К., Грицишина М.І., Добіжа Н. В, Долинської М.Г., Іванишина В.В., Кононенко М.П., Кравчук В.І., Лазаренко Д.О., Лобаса М.І., Малхасьян Л.С., Мате Е., Могілова М.М., Мосіюка Ф .О., Музики П.А., Павлова О.В, Підлісецького Г.М., Погорілого В., Саблук П.Т., Ситника В.П., Стельмащука А.М., Тиксье Д., Язлюка Б.О. та ін. Однак, існує необхідність вирішення проблеми формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору з урахуванням підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств сільгоспмашинобудування в сучасних умовах глобалізації економіки.

Актуальність, недостатня теоретична і методична розробленість та практична значимість вищевказаних проблем зумовила вибір теми дисертаційного дослідження, мету і постановку завдань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень Республіканського вищого навчального закладу "Кримський інженерно-педагогічний університет", за науковими темами: "Стратегічні пріоритети розвитку економіки регіону" (державний реєстраційний номер 0107U009585), а також "Підвищення ефективності функціонування національного господарства і формування регіональної економічної політики "(державний реєстраційний номер 0111U001771). Внесок автора полягає в розробці стратегічних напрямків і наукових принципів формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних

рекомендацій з формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору.

Для досягнення мети дослідження було визначено і вирішено комплекс завдань:

- обґрунтувати методичні засади оцінки конкурентоспроможності засобів технічного забезпечення агросектору;
- удосконалити визначення сутності та змісту поняття «регіональна система технічного забезпечення аграрного сектору» ;

удосконалити методичний підхід до технічного забезпечення засобами виробництва аграрного сектору регіону;

- визначити вплив чинників конкурентоспроможності на вартість сільськогосподарської техніки на вітчизняному ринку;
- обґрунтувати організаційно-економічний механізм удосконалення системи технічного забезпечення аграрного сектору регіону;
- визначити зміст і принципи формування регіональної технічної політики;
- розвинути теоретичні положення та практичні рекомендації щодо визначення прогнозу регіональної потреби в технічному забезпеченні сільськогосподарською технікою.

Об'єкт дослідження - процеси формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору.

Предмет дослідження - сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів формування та функціонування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є положення сучасної економічної теорії, методичні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячені проблемам формування системи технічного забезпечення аграрного сектору.

У процесі дослідження в роботі застосовувалися такі методи: діалектичний, абстрактно-логічний і системного аналізу (для теоретичного узагальнення і вивчення особливостей аграрного виробництва та його технічного забезпечення в сучасних умовах); монографічний та історико-логічний (для обґрунтування терміну «конкуренція регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору»); економіко-статистичний та метод порівнянь (для оцінки рівня конкурентоспроможності вітчизняної та зарубіжної техніки та стану технічного забезпечення регіонів); методи кореляційно-регресійного моделювання (для обґрунтування залежності цін на сільськогосподарську техніку від факторів конкурентоспроможності), розрахунково-конструктивний і методи екстраполяції (для прогнозу наявності, надходження і вибуття сільськогосподарської техніки на 2020р.); експертний (для обґрунтування вибору факторів конкурентоспроможності); SWOT-аналіз (для визначення впливу внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору).

Інформаційну базу дослідження складають: законодавчо-нормативні акти України, статистичні і аналітичні дані Державної служби статистики України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; публікації вітчизняних і закордонних вчених-економістів з дослідженої проблематики та інші джерела.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій з формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору та стратегічних напрямків її розвитку.

Найбільш вагомі наукові результати, які характеризують новизну дослідження, полягають у тому, що:

вперше:

- розроблено концептуальний підхід формування та функціонування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору, що забезпечує розвиток технічного потенціалу підприємств аграрного сектору регіону на засадах широкого економічно-обґрунтованого технічного переозброєння та модернізації машинно-тракторного парку та парку обладнання на основі матричної моделі міжрегіональної та міжгалузевої взаємодії органів влади, підприємств агросектору, виробників сільгосптехніки, яка включає в себе чотири можливі сценарії економічного розвитку;

удосконалено:

- визначення сутності та змісту поняття «регіональна система технічного забезпечення аграрного сектору», що розкривається через сукупність організаційно-економічних відносин між виробниками та споживачами технічних засобів, а також відповідних науково-дослідницьких, проектно-конструкторських бюро, машино-випробувальних станцій і сфери агротехсервісних послуг.
- методичні засади оцінки конкурентоспроможності засобів технічного забезпечення на основі комплексного інтегрального показника, що відображає кількість споживчих (якісних) параметрів на одиницю економічних (вартісних) з використанням рейтингової оцінки технічних засобів;
- методичний підхід до оцінки технічного забезпечення засобами виробництва аграрного сектору регіону, яка відрізняється комплексним характером і буде відбуватися на основі пріоритетності визначених споживачами критеріїв вибору технічних засобів. Такими критеріями для продукції сільгоспмашинобудування є надійність техніки, економічність, продуктивність, маса, тягове зусилля та ін.

отримали подальший розвиток:

- визначено вплив чинників конкурентоспроможності на вартість сільськогосподарської техніки на вітчизняному ринку, що дозволило побудувати багатофакторну кореляційно-регресійну модель ціноутворення реалізовану на регіональному ринку України технічних засобів;

- організаційно-економічний механізм удосконалення системи технічного забезпечення аграрного сектору регіону, який формує тісний взаємозв'язок між регіональними органами влади, науково-дослідними інститутами, кредитними організаціями, заводами виробниками техніки і сільгосптоваровиробниками;
- визначення і принципи формування регіональної технічної політики, яка є складовою державної інноваційно-інвестиційної політики, представляє собою систему цілей і дій, що спрямовані на реалізацію інтересів держави щодо регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів, яка реалізується за допомогою методів, що враховують обґрунтування технологічних вимог щодо комплексної механізації виробничих процесів, створення системи машин, спроможної забезпечити розвиток конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва, визначення інвестиційних пріоритетів для оновлення й розвитку матеріально-ресурсної бази, створення ринку технічних засобів;
- теоретичні положення та практичні рекомендації щодо визначення прогнозу регіональної потреби в технічному забезпеченні сільськогосподарською технікою на період до 2020 з урахуванням агрокліматичних зон України, на основі статистичних даних про динаміку забезпеченості технікою сільськогосподарського виробництва, структури підприємств за розміром посівних площ, обсягів виробництва на перспективу.

Практичне значення отриманих результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх реалізація дозволить забезпечити збалансоване функціонування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору, розширення вітчизняного виробництва сільськогосподарської техніки, підвищення його конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринку, гарантувати, певною мірою, економічну безпеку регіонів країни.

Практична спрямованість отриманих результатів підтверджується довідками про впровадження результатів дослідження: у діяльності Одеської обласної державної адміністрації (довідка № 119/07-17-92/7-14 від 27.03.14р.); департаменту агропромислового розвитку Миколаївської обласної державної адміністрації (довідка № 1263/05-15-88/5-14 від 22.05.14р.). Матеріали дисертації використовуються у навчальному процесі Республіканського вищого навчального закладу «Кримський інженерно-педагогічний університет» з дисциплін: «Регіональна економіка», «Прогнозування соціально-економічних процесів», «Ціноутворення», «Економіка підприємства» «Аналіз господарської діяльності», «Стратегічний аналіз» (довідка № 013-08/629 от 23.12.14)

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно. Всі опубліковані наукові праці без співавторів.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи доповідались, обговорювалися та отримали позитивну оцінку на таких науково-практичних конференціях, зокрема на: міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми соціально-економічного розвитку

регіонів» (м Сімферополь, 25 березня 2010); на міжнародній науково-практичній конференції «Економіка: сучасний стан та пріоритети розвитку» (м Сімферополь, 27 травня 2011); на міжнародній науково-практичній конференції «Ключови въпроси в съвременната наука» (Софія, 17-25 квітня 2011); на міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні аспекти наукових досліджень» (Київ, 29 квітня 2013); на міжнародній науково-практичній конференції «Обліково-аналітичне забезпечення стратегії сталого розвитку підприємств» (Сімферополь, 21 листопада 2013); на всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу, фінансів та аудиту» (Сімферополь, 15 жовтня 2010); на регіональній науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне забезпечення стратегії стійкого розвитку підприємства» (Сімферополь, 14 листопада 2014), а також на науково-методичних семінарах РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет» протягом 2009-2014 рр.

Публікації. Основні положення і результати дисертаційної роботи опубліковані в 13 наукових працях (загальним обсягом 5,09 ум. друк. аркуша), 6 з яких у спеціалізованих наукових виданнях (в т.ч. 2 у виданнях внесених в міжнародні наукометричні бази), 7 публікацій за матеріалами конференцій.

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел, який містить 142 найменування. Повний обсяг дисертації становить 196 сторінок комп'ютерного тексту. Робота містить 32 таблиці, 39 рисунків, 12 формул і 12 додатків (на 15 сторінках).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретико-методичні засади формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору»** розглянуто сутність і роль системи технічного забезпечення аграрного сектору в сучасних умовах функціонування економіки регіонів України; визначено концептуальні напрями розвитку галузей сільськогосподарського машинобудування, уточнено поняття «конкуренція регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору»; розроблено методичні основи оцінки технічного забезпечення аграрного сектору та конкурентоспроможності сільськогосподарської техніки.

Обговорення проблем розвитку системи технічного забезпечення аграрного сектору обов’язково передбачає необхідність враховувати дослідження сутності поняття технічних засобів для нього. Так, під технічними засобами для аграрного сектору маються на увазі «машини, механізми, обладнання, устаткування, технологічні комплекси, використовувані в сільському господарстві, харчовій та переробній промисловості для вирощування, збору, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції, а також для надання послуг з технічного сервісу.

В результаті досліджень нами встановлено, що регіональна система технічного забезпечення аграрного сектору, є важливою складовою не тільки економіки аграрного сектору окремого регіону, а й усієї економічної системи

України, оскільки забезпечує суб'єктів аграрного виробництва сукупністю необхідних технічних засобів та рішень. Основними елементами цієї економічної складової є попит і пропозиція, ціна, кон'юнктура ринку і конкуренція.

Основна функція регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору полягає у своєчасному забезпеченні виробників сільськогосподарської продукції необхідними видами техніки та обладнання. Орієнтація на вітчизняне сільгоспмашинобудування України, є одним з пріоритетних напрямів економічної політики держави, на основі поетапного зниження залежності регіонального аграрного сектору від імпорту машин, обладнання та інших ресурсів, що виступає запорукою забезпечення продовольчої безпеки регіонів країни.

Дослідження показали, що категорію «системи технічного забезпечення» необхідно розглядати, як узагальнення накопиченого досвіду. Так, під поняттям «регіональна система технічного забезпечення аграрного сектору» слід розуміти сукупність організаційно-економічних відносин між виробниками та споживачами технічних засобів, а також відповідних науково-дослідницьких, проектно-конструкторських бюро, машино-випробувальних станцій і сфери агротехсервісних послуг.

Встановлено, що процес технічного забезпечення засобами виробництва аграрного сектору регіону буде відбуватися на основі пріоритетності визначених споживачами критеріїв вибору технічних засобів. Такими критеріями для продукції сільгоспмашинобудування є надійність техніки, економічність, продуктивність, маса, тягове зусилля та ін.

За результатами проведеного дослідження виділено комплексний методичний підхід для оцінки конкурентоспроможності (рис.1).

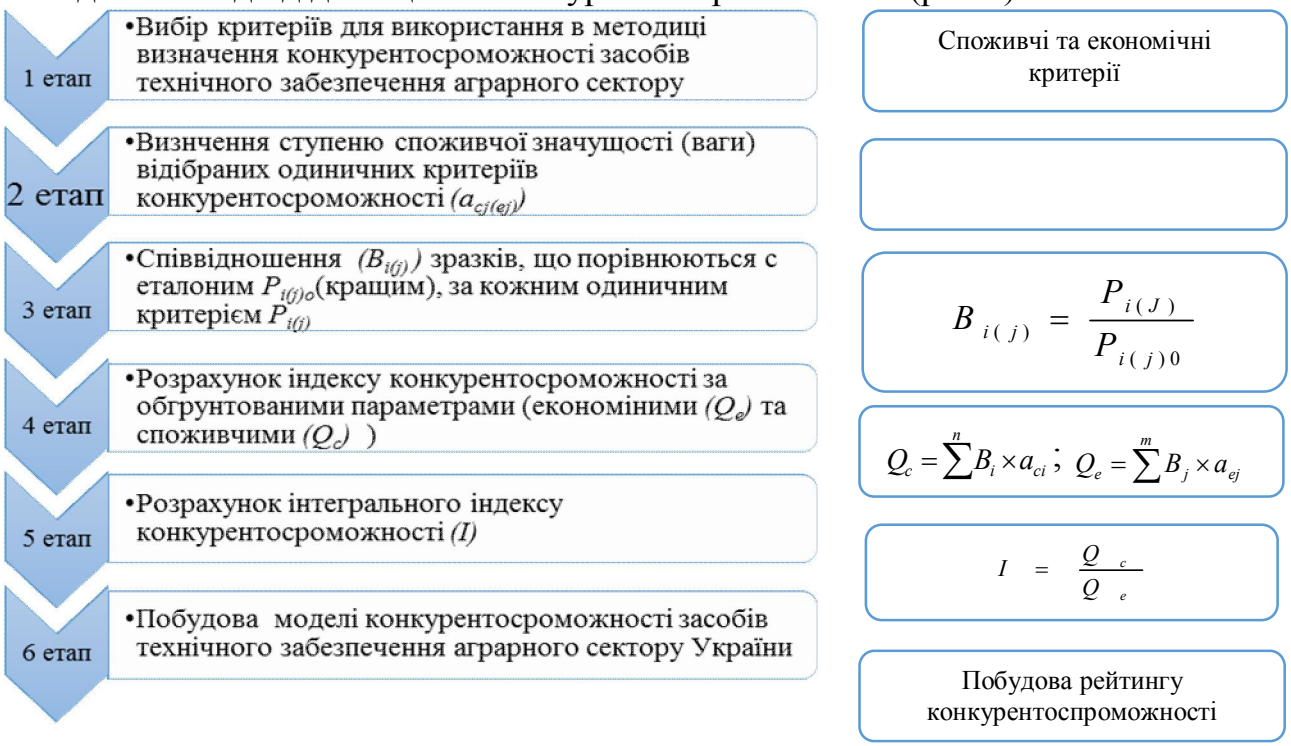

Рис. 1. Етапи реалізації методики конкурентоспроможності засобів технічного забезпечення аграрного сектору регіону

Перевагою зазначеної методики є комплексний підхід при оцінці конкурентоспроможності, який відображає кількість споживчих (якісних) параметрів на одиницю економічних (вартісних) з використанням рейтингової оцінки технічних засобів

У другому розділі **«Економічна оцінка стану та перспектив розвитку регіональної системи технічного забезпечення агросектору»** досліджено сучасний стан і регіональні особливості розвитку аграрного сектору; проаналізовано стан ринку засобів технічного забезпечення аграрного сектору; проведено оцінку конкурентоспроможності вітчизняних та імпортних зразків техніки.

Аналіз показав, що сучасний розвиток аграрного сектору характеризується нестабільної динамікою, з різкими стрибкоподібними змінами. Така тенденція сформована в основному через показники галузі рослинництва, що відрізняється сильною залежністю від кліматичних умов. Низька платоспроможність сільськогосподарських товаровиробників призвела до значного уповільнення темпів відтворення технічних засобів, внаслідок чого вітчизняні заводи тракторного і сільськогосподарського машинобудування майже повністю втратили ринки збуту своєї продукції і знаходяться на межі банкрутства та припинення виробництва технічних засобів для аграрного сектору. З тих же причин практично втрачена на регіональному рівні спеціалізована ремонтно-обслуговуюча галузь.

Дослідженням встановлено, що динаміка зміни тракторного і комбайнового парку схильна до зниження. За період з 2000 по 2013 роки кількість тракторів у сільському господарстві скоротилася на 16%, а зернозбиральних комбайнів - на 21% і склало 53257 одиниць. Забезпеченість технікою сільськогосподарських виробників характеризується наступною особливістю: на тлі стабільного скорочення техніки в сільськогосподарських підприємствах, спостерігається щорічне збільшення технічних засобів у господарствах населення, рис.2.

Рис. 2. Динаміка навність тракторів та зернозбиральних комбайнів за категорівями товаровиробників за 2000-2013 рр, тис.од.

У 2013 році в господарствах населення було 188,9 тис. тракторів, а в сільськогосподарських підприємствах - 134,2 тис.од.

Рівень зносу наявної в господарствах сільськогосподарської техніки досяг своєї межі: 76% тракторів мають термін експлуатації більше 15 років, 6% мають термін 10-15 років, 18% мають термін до 10 років; по комбайновому парку - 81% техніки відслужило понад 10 років. Вимушена експлуатація старої техніки, яка часто виходить з ладу в момент її сезонної експлуатації характеризується низькою продуктивністю і збільшенням витрат на ремонт і технічне обслуговування.

Вартість тракторів, що знаходяться в підприємствах аграрного сектору України і Південного регіону, за 13 років скоротилась відповідно на 19 % і 29 % а їх потужність - відповідно у 2,3 і 2,9 раза, така ж ситуація спостерігається і по комбайнах зернозбиральних: відповідно вартість скоротилась на 30 % і 33 %, а потужність - в 2,2 і 2,4 раза, вартість вантажних автомобілів відповідно скоротилась на 49 % і 39 %, потужність - в 2,7 раза і 2 рази, табл.1.

Таблиця 1

Індекси вартісних і натурально-речових показників тракторів, комбайнів і вантажних автомобілів підприємств аграрного сектору

Рік	Трактори		Зернозбиральні комбайни		Вантажні автомобілі	
	вартість	потужність двигунів, тис. к.с.	вартість	потужність двигунів, тис. к.с.	вартість	потужність двигунів, тис. к.с.
Україна						
2000	1	1	1	1	1	1
2005	0,90	0,74	0,91	0,79	0,77	0,75
2010	0,81	0,47	0,73	0,49	0,54	0,41
2013	0,77	0,45	0,69	0,45	0,51	0,38
Південний регіон						
2000	1	1	1	1	1	1
2005	0,87	0,72	0,89	0,77	0,92	0,89
2010	0,74	0,49	0,70	0,54	0,70	0,50
2013	0,70	0,45	0,66	0,50	0,61	0,47

Результати аналізу показали, що виробництво зернозбиральних комбайнів за досліджуваний період (2000-2013 рр.) розвивається досить нестабільно. Максимальний обсяг виробництва був у 2011 році - 399 одиниць техніки, мінімальний показник обсягу виробництва припав на 2009 і 2012 роки - 56 і 59 одиниць відповідно. У 2013 році випуск комбайнів був незначним і склав - 68 одиниць. Виробництво тракторів мало відносно позитивну динаміку до 2011 року. За період з 2011 по 2013 роки обсяги виробництва тракторів скоротилися з 6847 до 4300 одиниць. Виробництво тракторних плугів, дискових борін, а також розпушувачів та сівалок за період з 2003-2013 скоротилося на 44%, 5%, 43% і 55% відповідно. Виробництво косарок збільшилася на 80%.

На сучасному етапі, вітчизняними заводами здійснюється випуск переважно малофункціональних агрегатів, а виробництво складної багатофункціональної, універсальної техніки ще не освоєно. Крім цього, з 1300 зразків техніки яка зазнала випробувань, більше 50% технічних засобів мало напрацювання на відмову менше 100 годин і тільки 46% 100-500ч. Причинами виходу з ладу вітчизняної техніки є недоробки і прорахунки, що виникли на стадії їх проектування. Так, наприклад, 36% відмов виникають за рахунок низької якості деталей, близько 32% за рахунок нерівноміцності конструкційних вузлів і агрегатів.

Ще одним несприятливим чинником служить і те, що частка імпортної сільськогосподарської техніки на внутрішньому ринку України складає близько 80%. У 2008 році в порівнянні з іншими періодами спостерігався максимальний рівень імпорту техніки: імпорт тракторів склав 881,49 млн.дол., імпорт комбайнів – 552,03 млн.дол. Пов'язано це з тим, що до 2009 р. діяли державні преференції, які розповсюджувалися і на імпортні закупівлі техніки. У 2012 році імпорт техніки становив по тракторах -564,83 млн.дол., по комбайнам – 359,53 млн.дол. Відносно експорту, по тракторах даний показник у 2012 році становив – 76,85 млн. дол., по комбайнів – 22,99 млн. дол. Вагома частка (60-90%) в структурі експорту тракторів і комбайнів України припадає на країни пострадянського простору такі як Росія, Казахстан, Білорусь. Значна частина частки імпорту техніки в Україні припадає на Німеччину, Нідерланди, США, Білорусь (10-40%).

Для проведення оцінки конкурентоспроможності обрано найбільш поширені, що користуються попитом на регіональному рівні у споживачів, моделі тракторів і комбайнів. З метою підвищення достовірності та репрезентативності результатів дослідження відбір моделей тракторів був зроблений тільки з тракторів колісного типу. Моделі були згруповані в три групи за такими класами тягової потужності: I група - клас 1,4-2; II група - клас 3-4; III група - клас 5-6.

Рейтингова оцінка класу тракторів 1,4-2, за інтегральним індексом конкурентоспроможності представлена на рис. 3. За споживчими параметрами високі показники індексу конкурентоспроможності в класі тракторів 1,4-2, були привласнені моделям американського виробника John Deere-6830, John Deere-7610, далі МТЗ Беларус-1222.3 і CLAAS ARES-616. Лідируючі позиції в рейтинговій оцінці за інтегральним індексом конкурентоспроможності займають вітчизняні зразки тракторів виробництва ЮМЗ. Рівень конкурентоспроможності вітчизняних тракторів «ХТЗ» в класі 3-4 є найбільш високим в цій ніші ринку. Рівень якості даного класу техніки по всіх марках є досить стабільним на відміну від цінової політики заводів виробників. Так, наприклад, у трактора Т-150К-09 (виробництва ХТЗ) він становить 0,98 при середній вартості 497,5 тис. грн., а у американського аналога Massey Ferguson-8160 становить 0,99 при середній вартості 893,8 тис. грн. У класі тракторів 5-6 класу явною перевагою володіють трактори американського і німецького виробництва. Провідне місце в рейтингу за розрахунком інтегрального індексу конкурентоспроможності належить трактору John Deere -8400, який випереджає

своїх зарубіжних аналогів за рахунок високих якісних показників і відносно доступної ціни.

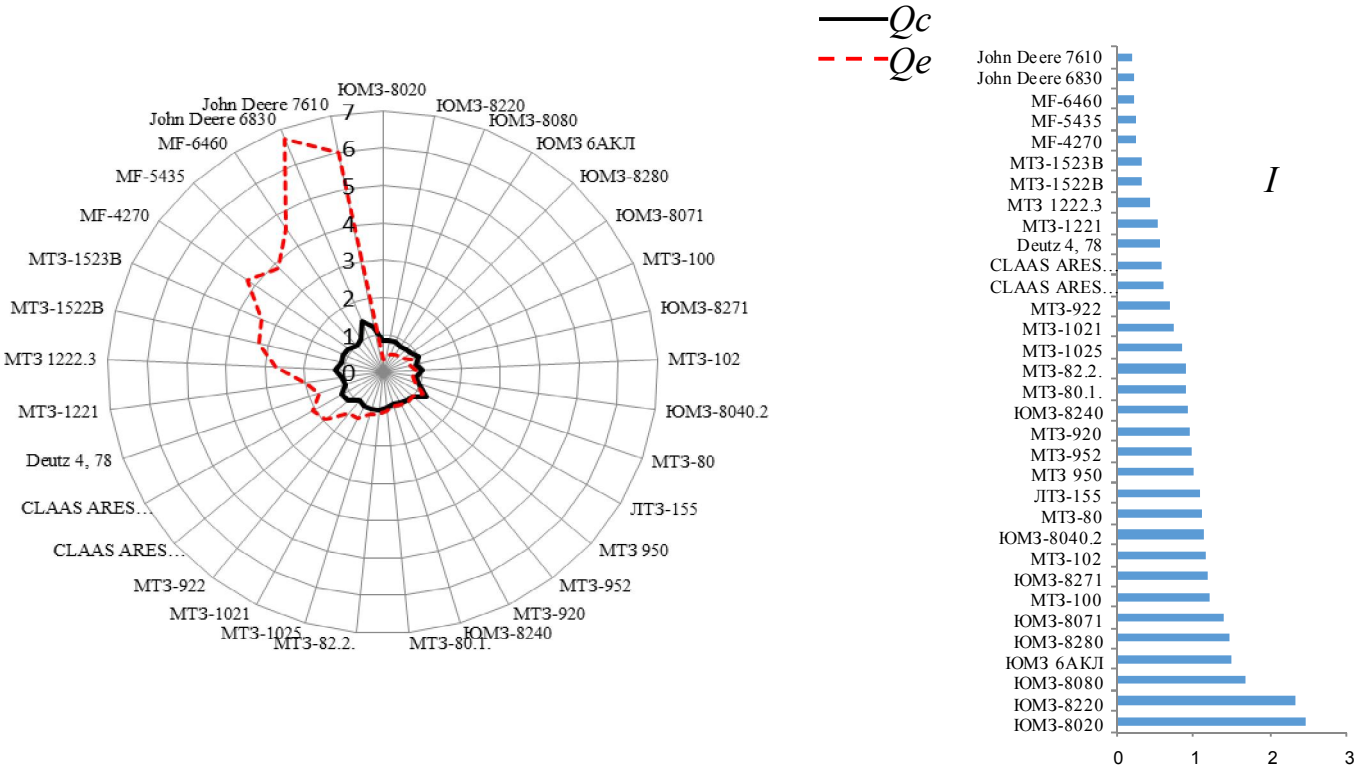

Рис. 3. Рейтинг тракторів класу 1,4-2 за індексами конкурентоспроможності: а) за споживчими параметрами *(Qc)*; за економічними параметрами *(Q e)*; б) за інтегральним індексом конкурентоспроможності (I)

Оцінка конкурентоспроможності комбайнів проведена з урахуванням впливу врожайності (20, 40, 60 ц / га) на зміни основних характеристик досліджуваних об'єктів. Слід зазначити, що при низької врожайності, за рахунок низьких прямих витрат і необхідної кількості техніки, у вітчизняних (і виробництва СНД) комбайнів показник споживчих властивостей превалює над їх економічними параметрами і зі збільшенням врожайності ці два показники міняються місцями. Причиною цьому є дуже низький показник надійності вітчизняної техніки. Так, наприклад, по комбайнам Нива СК-5М, ДОН-1200, ДОН-1500 та Славутич цей показник складає 0,64, тоді як в американських аналогів цей показник дорівнює 0,94.

При зіставленні двох зведених групових показників за споживчими та економічним критеріям конкурентоспроможності, спостерігається значний вплив економічних показників на кінцевий інтегральний показник конкурентоспроможності. При врожайності 20 ц / га краща конкурентоспроможна десятка (з комплексного інтегрального показника конкурентоспроможності) комбайнів включає 7 марок вітчизняних (країн СНД) зразків, при врожайності 40 ц / га - в кращу десятку входять лише 5 вітчизняних комбайнів і при врожайності 60 ц / га. - всього 3 вітчизняних комбайна.

Таким чином, можна відзначити, що між економічними та споживчими показниками спостерігається сильна залежність, іншими словами, збільшення

якісних споживчих характеристик спричиняє збільшення цінових економічних. Одними з моделей вітчизняного виробництва (і виробництва СНД), здатних конкурувати на ринку, при високій врожайності виступили моделі Дон-2600, Акрос-530 і Скіф-230А.

У третьому розділі **«Стратегія формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору»** обгрунтовано основні принципи формування регіональної системи технічного забезпечення; побудовано багатофакторну кореляційну модель формування вартості сільськогосподарської техніки на ринку України; розраховано прогноз потреби в необхідної сільськогосподарської техніки з урахуванням стратегії розвитку аграрного сектора економіки (на період до 2020 року); визначено основні напрями фінансової підтримки системи технічного забезпечення аграрного сектору.

Дослідженням встановлено, що технічне забезпечення аграрного виробництва до рівня технологічної потреби вимагає ефективного макроекономічного мікроекономічного механізму регулювання економічних відносин з врахуванням регіонального розвитку. Система технічного забезпечення охоплює комплекс питань структурної перебудови та зміни взаємовідносин учасників аграрного ринку: виробників сільськогосподарської продукції, науково-дослідних і проектних організацій, машинобудівних підприємств, продавців технічних засобів, підприємств агротехсервісу та інших учасників ринку.

Невід'ємною складовою формування й розвитку регіональної системи технічного забезпечення є створення інфраструктури ринку техніки і технічних послуг, організація мережі регіональних фірмових торговельно-технічних центрів, дилерсько-сервісних підприємств, прокатних пунктів, фірмових магазинів із реалізації технічних засобів і запасних частин. Тут важливу роль мають відіграти машинно-будівні заводи та машинно-технологічні об'єднання.

В організації відновлення працездатності техніки, яка має високий рівень технічного зносу, особливого значення набуває створення надійної служби технічного сервісу. За умов дефіциту технічних засобів доцільно ширше розвивати вторинний ринок сільськогосподарських машин та обладнання.

Ринкові умови ведення бізнесу припускають формування такої системи цін, яка повинна відображати в цінах суспільно необхідні витрати на виробництво і реалізацію продукції, її споживчі властивості, якість і платоспроможний попит. За матеріалами дослідження, побудована багатофакторна кореляційна модель формування вартості сільськогосподарської техніки на ринку України за рівнянням прямої:

$y = f(x1, x2, \ldots x_n)$,

де y - ринкова вартість сільськогосподарської техніки, а $x1 \ldots x_n$ - економічні та споживчі фактори, що впливають на вартість техніки.

Для моделювання ситуації на ринку сільськогосподарської техніки були використані наступні вхідні дані по тракторах: Х1 - тягове зусилля, кН; Х2 - потужність двигуна, кВт; Х3 - питома витрата палива, г / кВт * год; Х4 - продуктивність ум. ет.га; Х5 - надійність; Х6 - експлуатаційна маса, т .; Х7 -

технічний сервіс. По комбайнам: Х1 - потужність двигуна, к.с .; Х2 - обсяг бункера, м3; Х3 - ширина захвату жатки, м .; Х4 - продуктивність, га / год; Х5 - витрата палива кг / га; Х6 - технічний сервіс, од .; Х7 - надійність; Х8 - прямі витрати, грн. / га.

Загальний вигляд отриманих моделей в результаті кореляційно-регресійного аналізу обраних нами видів тракторів має вигляд, табл. 2.

Таблиця 2

Моделі ціноутворення сільськогосподарської техніки

С/г техніка	Рівняння	Коеф. кор. (R^2)
Трактори		
1,4-2 класа	$Y=46583,3X_1+5418,1X_2-3360,0X_3+242075,2X_4+2111813,7X_5+212365,2X_6-6744,6X_7-1219512,8$	0,83
3-4 класа	$Y=26295,2X_1+11890,0X_2-24867,4X_3+230142,2X_4+5147948,2X_5+47536X_6+26069,3X_7-704593,4$	0,71
5-6 класа	$Y=25323,5X_1+16971,2X_2-8289,5X_3-70525,7X_4+3521330,6X_5+20621,5X_6+8949,9X_7-2071264,8$	0,98
Комбайни при врож.		
20 ц. с га	$Y=344,6X1-6490,9X2+22896,2X3+899053,0X4-63356,4X5+5402,5X6+663237,6X7+7297,2X8-2016549,0$	0,99
40 ц. с га	$Y=725,7X1+6229,6X2+2815,5X3+1103870,6X4-40226,2X5+5810,43X6+418750,3X7+5486,4X8-2153708,4$	0,98
60 ц. с га	$Y=703,0X1+7136,0X2+4151,6X3+1647109,1X4-25075,8X5+5915,3X6+438483,3X7+3690,2X8-2137129,3$	0,99

Встановлено, що здійснення комплексної механізації аграрного сектору потребує детального опрацювання технологічних процесів з урахуванням регіональних особливостей виробництва кожного виду сільськогосподарської продукції. Проте, як показала практика, тільки на основі розробки технологічних вимог здійснення комплексної механізації виробничих процесів створюється реальна можливість формування необхідної для технологічного переоснащення системи машин.

Для формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору в роботі була розрахована прогнозна потреба в сільськогосподарській техніці на 2020 рік. Розрахунок потреби був проведений нами з використанням нормативного методу, на основі статистичних даних про наявність техніки у господарствах за окремими регіонами, структури кількості підприємств за розміром їх площ, обсягах виробництва, закладених у загальну стратегію розвитку аграрного сектора економіки (на період до 2020 року), існуючих агрокліматичних зон України. Таким чином, загальна необхідна кількість

тракторів на 2020 рік складе - 372,5 тис. одиниць, серед яких основна частка припадає на трактори потужністю 40-60 кВт - 46%; 60-100 кВт -20%; більше 100 кВт - 16%; до 40 кВт-18%. Прогноз парку зернозбиральних комбайнів на 2020 рік склав 74 тис. шт., причому необхідність у комбайнах пропускною здатністю 8 кг / с, складе 22%; 10 кг / с - 24%; 12 кг / с -35%; 14 кг / с - 19%.

Встановлено, що формування та функціонування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору повинно базуватися на розвиткові технічного потенціалу підприємств аграрного сектору регіону та широкому економічно-обгрунтованому технічному переозброєнні та модернізації машинно-тракторного парку та парку обладнання на основі побудови матриці моделей перспективного розвитку сільгоспмашинобудування України, яка включатиме в себе чотири можливі сценарії економічного розвитку, рис. 4.

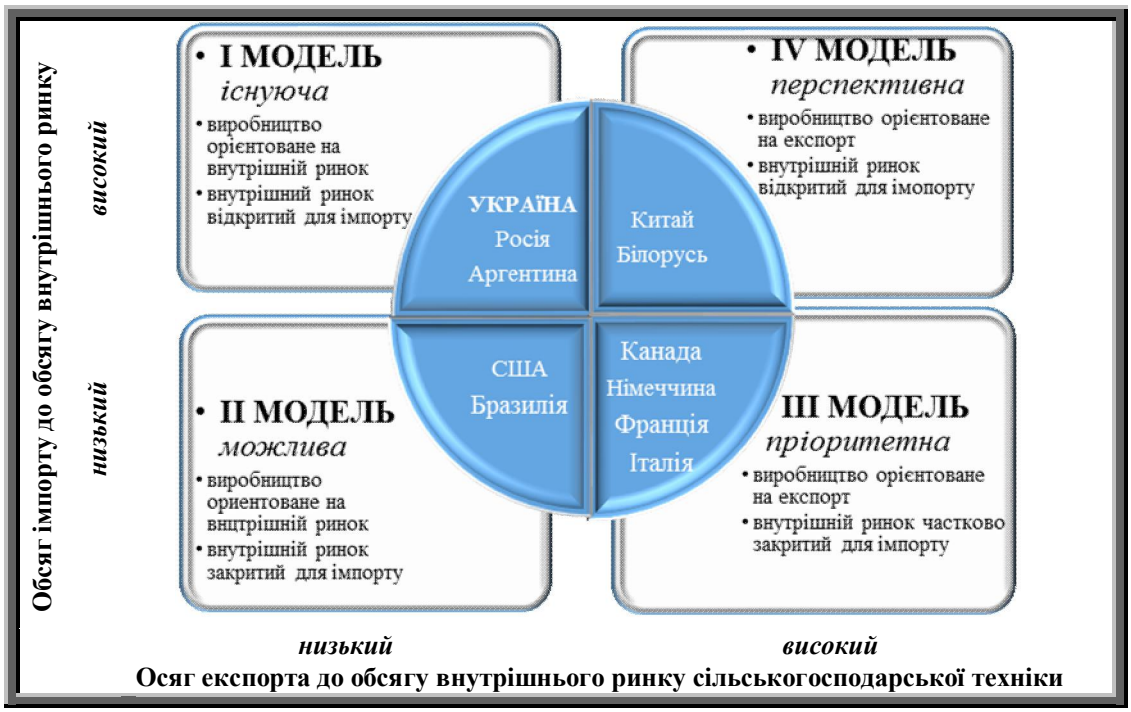

Рис. 4. Матриця існуючих моделей функціонування ринку сільськогосподарської техніки

Функціонування ринку сільськогосподарської техніки в рамках першої (існуючої) моделі для України вважаємо неприпустимим. Дана модель веде до скорочення вітчизняного виробництва на тлі постійного збільшення імпорту. При даній моделі не задовольняються інтереси вітчизняних виробників сільськогосподарської техніки, а також під загрозу стає продовольча безпека країни, шляхом формування імпортозалежності по сільськогосподарській техніці.

Застосування другий (можливої) моделі для формування ринку засобів технічного забезпечення України недоцільно, оскільки має ряд недоліків, серед яких обмеження імпорту і спрямованість виробництва виключно на внутрішній

ринок, що відповідно призведе до значного зниження конкуренції на ринку, залежно виробництва техніки тільки від потреб внутрішнього ринку.

Напрямок розвитку ринку продукції сільськогосподарського машинобудування по третій (пріоритетній) моделі, яка характеризується захищеним внутрішнім ринком і орієнтованістю виробництва на експорт, є найбільш прийнятним вектором розвитку для України, в існуючих реаліях. Реалізованість даної моделі для України є цілком здійсненною, більше того формування економічної політики за даним типом моделі є кращим, оскільки відрізняється високим ступенем задоволеності інтересів всіх категорій зацікавлених груп (сільгосптоваровиробники, виробники техніки, держава).

Розвиток сценарію по четвертій (перспективній) моделі на сучасному етапі в рамках ринку України не є можливим у зв'язку з неготовністю вітчизняних підприємств конкурувати зі світовими виробниками сільгосптехніки. Відкритий доступ до внутрішнього ринку призведе до напливу імпортної техніки на внутрішній ринок і згубно відіб'ється на функціонуванні вітчизняних підприємств. Застосування четвертої моделі на прикладі України фактично поверне країну в рамки функціонування першої моделі.

Для ефективного функціонування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору необхідно забезпечити регулювання ринкових відносин суб’єктів господарювання (споживачів технічних ресурсів) і виробників техніки та послуг (постачальників технічних ресурсів, рішень) на основі визначених економічних принципів:

− системного підходу до формування ринку технічних засобів, що охоплює аграрних товаровиробників, підприємства сільськогосподарського машинобудування, торгово-комерційні структури та сервісно-технічні служби;

− комплексного підходу до розвитку виробничо-ринкових відносин, як єдиної виробничо-економічної системи, що враховує природно-кліматичну зональність регіонів та забезпечення збалансованого природокористування;

− спрямованості державної аграрної політики на забезпечення платоспроможності сільськогосподарських товаровиробників шляхом впровадження збалансованих цінових, податково-стимулюючих та фінансово-кредитних заходів;

− взаємоузгодження економічно-фінансових відносин, які забезпечують обґрунтовані ціни на сільськогосподарську продукцію і товари виробничо-технічного призначення;

− державної підтримки інноваційної діяльності інвестиційно привабливих агротехсервіних підприємств які надають конкурентоспроможні інженерно-технічні і сервісні послуги з експлуатації, технічного обслуговування та ремонту техніки;

− перспективності формування ринку матеріально-технічних засобів з врахуванням регіональної інфраструктури аграрного сектору та прогнозування розвитку територій.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі узагальнено теоретико -методичні засади та розроблено новий підхід до вирішення важливого науково-прикладного завдання - формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору. Отримані результати дозволяють сформулювати висновки, розробити пропозиції, що мають теоретичне і прикладне значення та свідчать про досягнення мети і виконання поставлених завдань.

1. Основна функція регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору полягає у своєчасному забезпеченні виробників сільськогосподарської продукції необхідними видами техніки та обладнання. Орієнтація на вітчизняне сільгоспмашинобудування України, є одним з пріоритетних напрямів економічної політики держави, на основі поетапного зниження залежності регіонального аграрного сектору від імпорту машин, обладнання та інших ресурсів, що виступає запорукою забезпечення продовольчої безпеки регіонів країни.

2. Визначено сутність та змісту поняття «регіональна система технічного забезпечення аграрного сектору», що розкривається через сукупність організаційно-економічних відносин між виробниками та споживачами технічних засобів, а також відповідних науково-дослідницьких, проектно-конструкторських бюро, машино-випробувальних станцій і сфери агротехсервісних послуг.

3. Розроблено концептуальний підхід формування та функціонування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору, що базується на розвиткові технічного потенціалу підприємств аграрного сектору регіону та широкому економічно-обгрунтованому технічному переозброєнні та модернізації машинно-тракторного парку та парку обладнання на основі побудови матриці моделей перспективного розвитку сільгоспмашинобудування України, яка включає в себе чотири можливі сценарії економічного розвитку

4. Обґрунтовано методичний підхід до оцінки конкурентоспроможності засобів технічного забезпечення на основі комплексного інтегрального показника, що відображає кількість споживчих (якісних) параметрів на одиницю економічних (вартісних) з використанням рейтингової оцінки технічних засобів.

5. Низька платоспроможність сільськогосподарських товаровиробників призвела до значного уповільнення темпів відтворення технічних засобів. За період з 2000 по 2013 роки, кількість тракторів скоротилося на 16%, зернозбиральних комбайнів - на 21%. Близько 76-82% тракторів і комбайнів мають термін експлуатації більше 10 років. Брак і вимушена експлуатація застарілої техніки призводить до збільшення втрат врожаю і зниження ефективності сільськогосподарського виробництва. Вітчизняні заводи тракторного і сільськогосподарського машинобудування майже повністю втратили ринки збуту своєї продукції і знаходяться на межі банкрутства та припинення виробництва технічних засобів для аграрного сектору. З тих же

причин практично втрачена на регіональному рівні спеціалізована ремонтно-обслуговуюча галузь.

6. Удосконалено методику технічного забезпечення засобами виробництва аграрного сектору регіону, яка відрізняється комплексним характером і буде відбуватися на основі пріоритетності визначених споживачами критеріїв вибору технічних засобів. Такими критеріями для продукції сільгоспмашинобудування є надійність техніки, економічність, продуктивність, маса, тягове зусилля та ін.

7. Визначено вплив чинників конкурентоспроможності на вартість сільськогосподарської техніки на вітчизняному ринку, що дозволило побудувати багатофакторну кореляційно-регресійну модель ціноутворення реалізовану на регіональному ринку України технічних засобів. За деякими моделями тракторів виявлено необґрунтоване завищення їх вартості в діючих конкурентних умовах. В моделях «Беларус 2022.3», «Massey Ferguson 6480», «John Deere 7830» та ін., ціни завищені від 20 до 50%.

8. Розвинуто організаційно-економічний механізм удосконалення системи технічного забезпечення аграрного сектору, який формує тісний взаємозв'язок між органами державної влади, науково-дослідними інститутами, кредитними організаціями, заводами виробниками техніки і сільгосптоваровиробниками.

9. Розроблено теоретичні положення та практичні рекомендації щодо визначення прогнозу регіональної потреби в технічному забезпеченні сільськогосподарською технікою на період до 2020 з урахуванням агрокліматичних зон України, на основі статистичних даних про динаміку забезпеченості технікою сільськогосподарського виробництва, структури підприємств за розміром посівних площ, обсягів виробництва на перспективу. Згідно з прогнозом, потреба в тракторах складе 372,5 тис. од., з відповідною структурою: трактори потужністю понад 100 кВт - 16%; 60-100 кВт -20%; 40-60 кВт - 46%; до 40 кВт-18%. Прогноз парку зернозбиральних комбайнів на 2020 рік складе 74 тис. шт., у тому числі комбайни пропускною здатністю 8 кг / с-22%; 10 кг / с - 24%; 12 кг / с -35%; 14 кг / с - 19%.

10. Сформовано принципи регіональної технічної політики, яка є складовою державної інноваційно-інвестиційної політики, представляє собою систему цілей і дій, що спрямовані на реалізацію інтересів держави щодо регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів, яка реалізується за допомогою методів, що враховують обґрунтування технологічних вимог щодо комплексної механізації виробничих процесів, створення системи машин, спроможної забезпечити розвиток конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва, визначення інвестиційних пріоритетів для оновлення й розвитку матеріально-ресурсної бази, створення ринку технічних засобів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ З ТЕМИ ДИСЕРТАЦИИ

У наукових фахових виданнях:

1. Мустафаева С.Р. Современное состояние отечественного рынка сельскохозяйственного машиностроения/С. Р. Мустафаева// Ученые записки

Крымского инженерно-педагогического университета. – 2010.–Выпуск 25.– С.44-47 (0,5 ум. д. а.)

2. Мустафаева С.Р. Перспективы развития отечественного сельскохозяйственного машиностроения Украины в условиях глобализации и диверсификации рынков/С. Р. Мустафаева//Економіка: проблеми теорії та практики.–2010.–Выпуск 265.– С. 324-331 (0,5 ум. д. а.)

3. Мустафаева С.Р. К методике конкурентоспособности сельскохозяйственного машиностроения/С. Р. Мустафаева//Культура народов причерноморья.– 2011.– №206.–С.136-138 (0,38 д.а.).

4. Мустафаева С.Р. Исследование спроса на рынке сельскохозяйственной техники Украины/С. Р. Мустафаева//Економіка промисловості.–2012.–№3-4.–С.158-165 (0,88 д. а.)

5. Мустафаева С.Р. Моделирование процессов ценообразования на рынке средств технического обеспечения сельскохозяйственного производства Украины /С.Р. Мустафаева//Ученые записки Крымского инженерно-педагогического университета. – 2014.– Выпуск 47. – С. 51-57 (0,88 д. а.)

6. Мустафаева С.Р. Сравнительная оценка конкурентоспособности тракторов отечественного и импортного производства /С. Р. Мустафаева// Економіка АПК.–2015.–№1.– С.126-131 (0,75 д. а.)

Опубліковано в інших виданнях:

7. Мустафаева С.Р. Проблемы технической оснащенности сельскохозяйственного производства Украины /С. Р. Мустафаева //Актуальні проблеми соціально – економичного розвитку регіонів. Міжнар. наук.-практ. конф. (25 березня).– Симферополь: «ДІАЙПІ», 2010. – С. 133-155 (0,13 ум. д.а.).

8. Мустафаева С.Р. Финансовая поддержка государства – необходимый аспект устойчивого развития предприятий АПК/ С. Р. Мустафаева //Актуальні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу, фінансів та аудиту. Всеукраїнська наук.-практ. конф. (15 жовтня).– Симферополь: «ДІАЙПІ», 2010.– С. 110-113 (0,38 ум.д. а.).

9. Мустафаева С.Р. Методические аспекты определения конкурентоспособности продукции сельхозмашиностроения/С.Р. Мустафаева //Экономика: современное состояние и приоритеты развития.Міжнар. наук.-практ.конф. (27травня).–Симферополь:«ДІАЙПІ», 2011.–С.126-128 (0,13 ум.д.а)

10. Мустафаева С.Р. Конкурентоспособность отрасли сельскохозяйственного машиностроения /С.Р. Мустафаева//Ключови въпроси в съвременната наука .Междунар. науч.-практ. конф. (17-25 апреля) – София: «Бял ГРАД-БГ»,–2011.– С. 57-60 (0,19 ум. д.а.)

11. Мустафаева С.Р. Рынок сельскохозяйственной техники Украины: особенности и приоритеты развития./С. Р. Мустафаева//Теоретичні та практичні аспекти наукових досліджень.Міжнар. наук.-практ. конф. (29 квітня) . — К.: «НАИРИ».–2013. — С. 11-13 (0,13 ум. д.а.)

12. Мустафаева С.Р. Аналитический обзор мирового рынка сельскохозяйственного машиностроения/С.Р. Мустафаева//Обліково – аналітичне забезпечення стратегії сталого розвитку підприємства. Міжнар.

наук.-практ.конф.(21листоп.)–Сімферополь:«ДІАЙПІ»,2013.–С.74-76(0,16 ум. д.а).

13. Мустафаева С.Р. Тенденции развития рынка средств технического обеспечения с/х производства/С.Р. Мустафаева //Учетно – аналитическое обеспечение стратегии устойчивого развития предприятия. (14 ноября).– Симферополь: «ДИАЙПИ», 2014. – С. 84-86 (0,13 ум. д.а.).

АНОТАЦІЯ

Мустафаєва С.Р. Формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за фахом 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. - Одеська національна академія харчових технологій, Одеса, 2015.

У дисертації обґрунтовано теоретико-методичні засади та розроблено практичні рекомендації з формування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору.

У роботі розроблено концептуальний підхід формування та функціонування регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору; досліджено методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності засобів технічного забезпечення; удосконалено визначення сутності та змісту поняття «конкуренція регіональної системи технічного забезпечення аграрного сектору»; удосконалено методику технічного забезпечення засобами виробництва аграрного сектору регіону; визначено вплив чинників конкурентоспроможності на вартість сільськогосподарської техніки на вітчизняному ринку; обґрунтовано організаційно-економічний механізм удосконалення системи технічного забезпечення аграрного сектору; визначено принципи регіональної технічної політики; розвинуто теоретичні положення та практичні рекомендації щодо визначення прогнозу регіональної потреби в технічному забезпеченні сільськогосподарською технікою.

Ключові слова: система технічного забезпечення, регіональні особливості, організаційно-економічний механізм, стратегія, інтегральний індекс, система машин, критерії.

АННОТАЦИЯ

Мустафаева С.Р. Формирование региональной системы технического обеспечения аграрного сектора. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.05 – развитие производительных сил и региональная экономика. – Одесская национальная академия пищевых технологий, Одесса, 2015.

Диссертация посвящена исследованию теоретико-методических и практических положений формирования региональной системы технического обеспечения аграрного сектора.

В работе разработан концептуальный подход к формированию и функционированию региональной системы технического обеспечения

аграрного сектора; исследованы методические подходы к оценке конкурентоспособности средств технического обеспечения; усовершенствовано определение сущности и содержания понятия «конкуренция региональной системы технического обеспечения аграрного сектора»; усовершенствована методика технического обеспечения средствами производства аграрного сектору региона; определено влияние факторов конкурентоспособности на стоимость сельскохозяйственной техники на отечественном рынке; обоснован организационно-экономический механизм усовершенствования системы технического обеспечения аграрного сектора; определены принципы региональной технической политики; развитой теоретические положения и практические рекомендации относительно определения прогноза региональной потребности в техническом обеспечении сельскохозяйственной техникой.

Разработанный концептуальный подход формирования и функционирования региональной системы технического обеспечения аграрного сектора базируется на развитии технического потенциала предприятий аграрного сектора региона и широком экономически-обоснованном техническом перевооружении и модернизации машинно-тракторного парка и парка оборудования на основе построения матрицы моделей перспективного развития агромашиностроения Украины, которая включает у себя четыре возможных сценария экономического развития.

Усовершенствован методический подход к оценке конкурентоспособности средств технического обеспечения на основе комплексного интегрального показателя, что отображает количество потребительских (качественных) параметров на единицу экономических (стоимостных) с использованием рейтинговой оценки технических средств.

Исследовано определение сущности и содержания понятия «конкуренция региональной системы технического обеспечения аграрного сектору», что раскрывается через понимание особенной социально-экономической системы отношений, при которой используется совокупность разных механизмов обеспечения лучших возможностей реализации своих услуг или продукции субъектами системы технического обеспечения на региональном уровне (формирование бренда, условий реализации, реклама и др.);

Уточнена методика технического обеспечения средствами производства аграрного сектору региона, которая отличается комплексным характером и будет происходить на основе приоритетности определенных потребителями критериев выбора технических средств. Такими критериями для продукции агромашиностроения является надежность техники, экономичность, производительность, масса, тяговое усилие и др.

В работе проанализировано современное состояние сельскохозяйственного производства, уровень технического состояния и оснащенность хозяйств техникой. Состояние отечественного рынка сельскохозяйственной техники характеризуется негативными тенденциями, в частности открытостью для зарубежных производителей техники, что привело к заполнению отечественного рынка иностранной техникой. Проведена сравнительная оценка конкурентоспособности отечественной и зарубежной

техники с использованием комплексного интегрального индекса конкурентоспособности.

Автором разработана многофакторная линейная модель ценообразования на сельскохозяйственную технику на основе влияние факторов конкурентоспособности. Достоверность полученных результатов характеризуется высокими коэффициентами корреляции.

Получил новое развитие организационно-экономический механизм усовершенствования системы технического обеспечения аграрного сектора, который формирует тесную взаимосвязь между органами государственной власти, научно-исследовательскими институтами, кредитными организациями, заводами производителями техники и сельхозтоваропроизводителями.

Разработан прогноз развития рынка средств технического обеспечения сельского хозяйства на основе «программы развития сельского хозяйства до 2020 года». С использованием метода экстраполяции построены прогнозы поступления и выбытия сельскохозяйственной техники в Украине С учетом возможных сценариев развития автором построена матрица моделей перспективного развития сельхозмашиностроения Украины.

Ключевые слова: система технического обеспечения, региональные особенности, организационно-экономический механизм, стратегия, интегральный индекс, система машин, критерии.

SUMMARY

Mustafaeva S.R. Forming of the regional system of the technical providing of agrarian to the sector. – Manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of economic sciences, specialty 08.00.05 it is development of productive forces and regional economy. - Odessa national academy of food technologies, Odessa, 2015.

Dissertation is devoted to research of theoretical-methodical and practical positions of forming of the regional system of the technical providing of agrarian sector.

Conceptual approach to forming and functioning of the regional system of the technical providing of agrarian sector is developed in work; methodical approaches to estimation of competitiveness of facilities of the technical providing are explored; determination of essence and maintenances of concept is improved «competition of the regional system of the technical providing of agrarian sector»; the method of the technical providing by capital goods of region agrarian to the sector is improved; influence of factors of competitiveness on the cost of agricultural technique at the domestic market is certain; the organizationally-economic mechanism of improvement of the system of the technical providing of agrarian sector is grounded; principles of regional technical policy are certain; developed theoretical positions and practical recommendations in relation to determination of prognosis of regional necessity in the technical providing by an agricultural technique.

Keywords: system of the technical providing, regional features, organizational and economic mechanism, strategy, integral index, system of machines, criteria.

Підписано до друку 25.02.2015 р.
Формат 60х84/16. Папір офсетний. Обл.-вид. арк. 0,9.
Ум. друк. арк. 0,9 Тираж 100 прим. Зам. № 90
Миколаївська обласна друкарня
54010 м. Миколаїв, вул. Паризької комуни, 3.